

доказова база була фундаментальною та могла забезпечити невідворотність покарання воєнних злочинців як у національних судах, так і у міжнародних[4].

Отже, можна зробити висновок, що однією з основних функцій правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану є протидія внутрішнім загрозам, чого досягають вирішенням таких завдань, як боротьба зі злочинністю, особливо з її організованими формами; протидія різним проявам тероризму, ефективний контроль громадської безпеки, взаємодія з державними органами та органами місцевого самоврядування, підтримка населення для забезпечення стабільності та правопорядку.

Список використаних джерел

1. Збірник матеріалів другої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми протидії злочинності і корупції». URL: <https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2024/01/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%2022.12.2023.pdf>.

2. Закон України «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

3. Гладкова Є. Протидія злочинності. Вісник кримінологічної асоціації України. Випуск від 17.03.2018. URL: <https://visnikkau.webnode.com.ua/news/protidiya-zlochinnosti/>

4. URL: <https://pravo.ua/pravookhoronni-orhany-provely-naradushchodo-protydii-zlochynnosti-v-derzhavi-v-umovakh-voiennoho-stanu/>

Бондаренко Анна Григорівна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Мельник Оксана Вікторівна,

доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Кримінальне провадження щодо неповнолітніх є диференційованою формою кримінального процесу в Україні. У зв'язку з цим, встановлені особливості розслідування кримінальних правопорушень за участю дітей.

Неповнолітніми (дітьми) є фізичні особи від народження до досягнення 18 років. Дуже важливо не плутати такі поняття як малолітні та неповнолітні особи, тому що малолітніми вважаються особи, які не досягли 14 років, про що свідчить ст. 3 ч. 1 п. 11, 12 [1]. Таким чином, категорія «малолітня особа» входить до категорії

«неповнолітня особа», але не будь-який неповнолітній може бути малолітнім. Саме до малолітніх прикута особлива увага, оскільки вони надзвичайно вразливі та незахищені через свою ще не сформовану психічну діяльність.

Першою особливістю розслідування є те, що кримінальне провадження щодо неповнолітніх здійснюється слідчим, дізнавачем, які спеціально уповноважені керівником органу досудового розслідування на здійснення досудових розслідувань щодо неповнолітніх. На мою думку, ця позиція законодавця є правильною, тому що особа, яка має досвід роботи з неповнолітніми, вже розуміє психологічні та фізичні особливості таких суб'єктів, тому це значно полегшить процес розслідування та надасть більш якісні результати. Водночас це вплине на строки розслідування, адже якщо слідчий вже знає всі особливості, то внаслідок цього він зможе швидко і якісно зібрати докази. Важливість проведення розслідування саме таким слідчим або дізнавачем ще полягає в тому, що якщо некомпетентний в цій сфері слідчий почне здійснювати розслідування то він може втрати важливі докази і можливість зібрати ці докази, в той час як кваліфікований слідчий відразу звернув би увагу на ці докази і вилучив їх. З цією метою уповноважені особи систематично підвищують кваліфікацію в частині дитячої психології та її застосування, наприклад, під час допиту та в інших діях.

Другою особливістю варто зазначити обов'язкову участь законного представника неповнолітнього. Законними представниками зазвичай є батьки. Але у випадках, коли обраний уповноваженою особою законний представник може завдати шкоди інтересам неповнолітнього його можна усунути від участі у кримінальному провадженні і залучити замість нього іншого законного представника.

Законом передбачено, що законний представник залучається обов'язково. У зв'язку з тим, що неповнолітні особи не в змозі самостійно та повноцінно розпоряджатися своїми діями та в силу свого віку (а відповідно – психологічного стану та розвитку), вони не до кінця розуміють, що можна робити і що заборонено, і можуть навіть не усвідомлювати настання наслідків та відповідальності за свої дії. Видається, найрозповсюдженішим випадком заміни законного представника є такі випадки, коли представник налаштований проти неповнолітнього, але в інтересах іншого близького родича (наприклад, мати в інтересах втічима).

В проведенні процесуальних дій з неповнолітнім необхідно залучати також педагога або психолога та за необхідності - лікаря. Обираючи між педагогом та психологом, краще надавати перевагу психологу, адже у психолога більше навичок та знань у сфері яка нас цікавить, а саме психологічний та фізичний стан потерпілого, ці два стани безпосередньо пов'язані та взаємодіють. А також обираючи психолога ми враховуємо те, що за його участі ми в майбутньому зможемо отримати висновок від психолога про стан неповнолітнього

підозрюваного під час проведення процесуальної дії (наприклад, допиту).

Лікаря бажано залучати, тому що він може знадобитися для будь-кого з учасників процесуальної дії, адже навіть найпростіше це емоційний вплив на організм та хвилювання, інколи це навіть може призвести до втрати свідомості, тому участь лікаря не буде зайвою, проте, це на вибір уповноваженої особи.

Допит, в свою чергу, є кульмінацією досудового розслідування. Якщо загальний час проведення допиту на добу становить 8 годин з перервою після кожних двох годин, то для неповнолітніх цей час значно коротший. Проведення допиту неповнолітньої особи дозволяється дві години на добу з перервою після одної години, законодавець не вказує час перерви. Такий порядок встановлений з метою забезпечення уникнути перевантаження стану неповнолітнього.

І загалом, головною особливістю розслідування кримінальних правопорушень щодо неповнолітніх є те, що досудове розслідування повинно проводитися максимально наближено до звичних умов життя підозрюваного щоб не нашкودити психологічному стану неповнолітнього. Слідчий зобов'язаний здійснювати процесуальні дії відповідно до вікових та психологічних особливостей підозрюваного неповнолітнього, а також роз'яснювати йому суть процесуальних дій та вислуховувати його аргументи при прийнятті процесуальних рішень.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. -с.: тов «ВВП нотіс», 2024. – 420с.

Бондаренко Марина Володимирівна,
здобувач вищої освіти магістра Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Сірий Юрій Миколайович,
т.в.о. заступника директора з навчально-методичної та наукової роботи навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат наук з державного правління

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В РЕЖИМІ ВОЄННОГО СТАНУ

Протидія корупційним правопорушенням в умовах воєнного стану вимагає особливої уваги та координації з боку уряду, правоохоронних органів та громадськості.